

**Ключові зміни оновлених програм
5-9 класів з української літератури**

Упроваджено компетентнісний підхід до навчання української літератури в контексті положень «Нової української школи» (2016) відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392, з урахуванням Державного стандарту початкової загальної освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 20. 04. 2011 №462).

1. Створено проект пояснювальної записки до програми: мету базової загальної освіти, роль української літератури у формуванні ключових компетентностей, з'ясовано особливості запровадження наскрізних ліній «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість та фінансова грамотність», які відображають провідні соціально й особистісно значущі ідеї, що послідовно розкриваються в процесі навчання й виховання; спрогнозовано портрет випускника основної школи.

2. Опрацьовано матеріали, що базуються на досвіді міжнародних проектів: «Практичні пропозиції щодо розвитку компетентностей для демократичного громадянства в Новій українській школі», «Керівні принципи освіти в галузі прав людини для системи середньої школи», «Права людини для дітей: посібник для вчителів та тренерів», «Рекомендації щодо впровадження підходу, заснованого на правах людини, до загальної середньої освіти в Україні (соціогуманітарний цикл)», «Шкільний календар прав людини», програму курсу «Вчимося жити разом», матеріали проектів «Основи здоров'я» та «Фінансова грамотність», матеріали з медіаграмотності.

3. Запропонований «Новою українською школою» структурний компонент «Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів» укладено з урахуванням компетентнісного підходу до літературної освіти.

4. Задля осучаснення змістового компоненту програми, актуалізації компетентнісного підходу, надання вчителю методичної допомоги під час вивчення програмових тем запропоновано рекомендаційні рубрики «Мистецький контекст» (МК), у якій подано зразки різних видів мистецтв; «Сучасна українська дитяча й підліткова література» (СЛ), у якій запропоновано сучасні твори, які ідейно та тематично пов'язані із творами для текстуального вивчення (можна використовувати за рахунок резервних годин; на уроках позакласного читання, літератури рідного краю).

5. Здійснено частковий перерозподіл кількості годин на вивчення творів (зі збереженням структурних тематичних блоків чинної програми) (табл.1).

6. З урахуванням численних пропозицій у змісті програми запропоновано альтернативу під час вивчення тем, внесено корективи (табл. 2), що дозволило осучаснити корпус програмових текстів новими авторами.

7. Оновлено список додаткової літератури для читання.

8. Унормовано (відповідно до специфіки тем та вікових особливостей учнів) перелік понять із теорії літератури (додаток).
9. Спрощено й відкориговано анотації до літературних тем, запропонованих до вивчення (додаток).
10. Вилучено вивчення напам'ять: загадок, прислів'їв, приказок (5 клас), байку Л. Глібова «Щука» (6 клас), поезії Олега Ольжича / Олени Теліги (7 клас).

Клас	Назва теми	Додано годин	Вилучено годин	Рекомендовано годин
5	Народні казки		2	4
5	Із народної мудрості. Загадки. Прислів'я та приказки		2	2
5	Василь Симоненко	1		3
5	Леонід Глібов	1		2
5	Зірка Мензатюк. «Тасмниця козацької шаблі»	1		4
5	Євген Гуцало	1		2
6	Ярослав Стельмах	1		3
6	Леся Воронина	1		4
7	Михайло Стельмах		1	5
7	Богдан Лепкий	1		2
7	Любов Пономаренко	1		2
7	Олег Ольжич. Олена Теліга		2	2
8	Іван Карпенко-Карий		1	4
8	Юрій Винничук. «Місце для дракона»	1		4
9	Українська література доби Ренесансу і доби Бароко. Григорій Сковорода	1		4
9	Григорій Квітка-Основ'яненко	1		3
9	Література українського романтизму		1	1
9	Тарас Шевченко. «Доля», «Росли укупочці, зросли...».	1		2
9	Марко Вовчок	1		3

Клас	Назва теми	Додано	Вилучено	Зміни (на розсуд вчителя / задля розвантаження)
5	Легенди			Подано 5 на вибір учителя
5	Народні казки	«Яйце-райце»		Казки однієї тематичної групи подано на вибір: «Про правду і кривду» або «Мудра дівчина»; «Ох» або «Летючий корабель»
5	Літописні оповіді			Три твори на вибір учителя
5	Із народної мудрості			Вилучено вивчення напам'ять загадок, прислів'їв, приказок
5	Олександр Олесь			Твори із книги «Княжа Україна» подано 2 на вибір
5	Тарас Шевченко			Ознайомлення з дитячими роками Т. Шевченка на основі творів на вибір: <i>Степан Васильченко.</i> «В бур'янах» або <i>Оксана Іваненко.</i> «Тарасові шляхи» (оглядово)
5	П. Тичина, М. Рильський			Поняття «іричний герой» логічно перенесено в уроки вивчення творчості П. Тичини
6	Тарас Шевченко			Уточнено назву «Думка» («Гече вода в синє море»)
6	Леонід Глібов			Вилучено вивчення байки «Щука» напам'ять.
6 клас	Павло Глазовий	«Кух-лик»		«Найважча роль», «Заморські гості», «Кухлик», «Похвала» – 2-3 – на розсуд учителя

7	ІЗ ПІСЕННИХ СКАРБІВ			2 пісні – на розсуд учителя.
7	Марина Павленко			Запропоновано альтернативу для текстуального вивчення: <i>Марина Павленко. «Фусалонька із 7-В, або Прокляття роду Кулаківських»</i> <i>Або</i> <i>Степан Процюк. «Аргонавти»</i>
7	Олег Ольжич. Олена Теліга		О.Те-ліга «Пломінний день»	Запропоновано вивчення поезій на вибір: <i>Олег Ольжич, Олена Теліга – по 1 твору</i> Вилучено вивчення поезії <i>напам'ять</i>
7	Пісенна творчість українських поетів		«Вчителька»	<i>А. Малишко «Пісня про рушник», «Стежина» або</i> <i>В. Івасюк «Червона рута», «Балада про мальви», «Я піду в далекі гори», «Водограй»</i>
8	Усна народна творчість			Українські історичні пісні 1-2 з кожної тематичної групи – на вибір учителя
8	Тарас Шевченко			замість вивчення поезії «Мені однаково» запропоновано 1 поезію для вивчення <i>напам'ять</i> – на вибір
9	Родинно-побутові пісні	Жартівлива пісня «Ой під вишнею, під череш-нею»		<i>Родинно-побутові пісні</i> «Місяць на небі, зіроньки сяють», «Цвіте терен, цвіте терен», «Сонце низенько» (2 на вибір) + жартівлива
9	Українська середньовічна література XI–XV ст.			Розвиток писемності після хрещення Русі-України (988 р.). Найдавніші рукописні книги Київської Русі (Остромирове Євангеліє, Ізборник Святослава) (<i>оглядово</i>).
9	<i>Пам'ятки оригінальної літератури княжої Русі-України</i>			Літописи як історико-художні твори. «Повість минулих літ». «Поученіє Володимира Мономаха», Києво-Печерський патерик (<i>оглядово</i>).
9	Українська література доби Ренесансу і доби Бароко			Видатні діячі української культури (<i>оглядово</i>)
9	Література українського романтизму			Література українського романтизму (<i>оглядово</i>)
9	Література українського романтизму			Вилучено байкарську творчість поетів-романтиків; для текстуального вивчення: Петро Гулак-Артемовський. балада «Рибалка»; Євген Гребінка. Вірш «Човен».
9	Михайло Старицький			Вилучено
9	Іван Нечуй-Левицький. «Кайдашева сім'я»			Вилучено